

UCHWAŁA NR VI/32/2024
RADY GMINY GZY
z dnia 18 grudnia 2024 r.

w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIII/270/2023 Rady Gminy Gzy z dnia 27 października 2023 r.
w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gzy
na lata 2023 – 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.), art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.) Rada Gminy Gzy uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XLIII/270/2023 Rady Gminy Gzy z dnia 27 października 2023 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gzy na lata 2023–2027 załącznik przyjmuje nowe brzmienie o treści załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gzy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Jacek Barkała

Załącznik do
Uchwały Nr VI/32/2024
Rady Gminy Gzy
z dnia 18 grudnia 2024 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej Gminy Gzy
na lata 2023 - 2027**

Spis treści:

I. Wstęp.....	str. 3
II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu.....	str. 3
III. Przyczyny i skutki przemocy.....	str. 3
IV. Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich oraz diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Gzy.....	str. 6
V. Adresaci programu.....	str. 8
VI. Analiza SWOT.....	str. 9
VII. Cele programu – harmonogram działań.....	str. 10
VIII. Przewidywane efekty.....	str. 12
IX. Realizatorzy programu.....	str. 13
X. Finansowanie Programu.....	str. 13
XI. Monitoring i ewaluacja Programu.....	str. 13
XII. Zagrożenia dla realizacji programu.....	str. 14
XIII. Podsumowanie.....	str. 14

I. Wstęp

Przemocą domową określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424) definiuje przemoc domową jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną, seksualną, zaniedbanie, po przemoc ekonomiczną. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki realizacji zadań zespołu interdyscyplinarnego w celu skutecznego działania i reagowania na doniesienia o przemocy domowej. Jego formuła jest zgodna ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gzy na lata 2021-2025.

II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz.424),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023 r. poz.1939),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gzy na lata 2021-2025,
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gzach.

III. Przyczyny i skutki przemocy

W codziennym życiu mówimy często, że: „nic nie dzieje się bez przyczyny”, również w świecie naukowym badacze zawsze dociekają przyczyny badanego zjawiska. Tak, jak w całym naszym życiu każde

zachowanie ma swoją przyczynę i skutek, tak i swoje przyczyny i skutki mają wszystkie rodzaje przemocy. Przyczyny przemocy można podzielić na kilka głównych czynników. Czynniki biologiczne, które najczęściej mają wpływ na agresję sprawcy to m.in.: wysoki poziom hormonu testosteronu, zaburzenia hormonalne (np. podwyższony poziom kortyzonu, a obniżony protaktyny), zaburzenia w ośrodkowym układzie nerwowym, zaburzenia chromosomowe, jak również zmiany w układzie limbicznym i w płatach skroniowych. Do czynników psychologicznych, które mogą sprzyjać rozwojowi przemocy, najczęściej zaliczane są: negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa, cechy osobowości agresywno-impulsywnej, stres, jak np. przeżywanie agresji między rodzicami, odrzucanie w roli partnera seksualnego, nieudane relacje małżeńskie, alkohol, cechy dewiacyjne, cechy wrogości, lęki, zagrożenia. Osoby nie kontrolujące swoich emocji są agresywne z byle powodu. Ich reakcja może być niewspółmierna do sytuacji, tzw. „byle głupstwo” powoduje potężną eksplozję agresji. Są to osoby bardzo drażliwe, mają często niskie mniemanie o sobie, które pragnie zagłuszyć demonstracją siły. Na specyfikę sposobu myślenia sprawcy wpływ mają również czynniki kulturowe, akceptująca wiele zachowań archetypowych, takich jak pomniejszenie wartości płci żeńskiej, specyficzna koncepcja władzy oraz jej stosowania, używanie rozwiązań siłowych, kwestie prawa, sprawiedliwości i szacunku. Poszczególne instytucje (np. szkoła, wojsko, media), kształtują pewien model zachowań, w tym zachowań przemocowych. Uwarunkowania kulturowe leżą u źródeł przemocy ekonomicznej, czyli tradycyjny podział ról w społeczeństwie i wielowiekowe traktowanie kobiet w sposób podrzędny w stosunku do mężczyzn. Występowaniu zjawiska przemocy, zwłaszcza ekonomicznej, wobec kobiet sprzyja patriarchy. W systemie patriarchalnym liczy się męska władza, której podporządkowane są zarówno kobiety, jak i dzieci. Rola kobiet jest zredukowana do zadań mieszczących się głównie w sferze prywatnej, a dopuszczenie do sfery publicznej jest ograniczane prawem i zwyczajami oraz przyzwoleniem mężczyzn. Współcześnie patriarchy nie występuje w pełnej postaci i rzadko mamy do czynienia w Polsce z klasyczną rodziną patriarchalną, ale jego oddziaływanie w praktyce wciąż jest dotkliwe dla kobiet, ponieważ stawia je w sytuacji zależności finansowej od mężczyzn. Z tej też m.in. przyczyny sprawcami przemocy ekonomicznej są częściej mężczyźni, a jej ofiarami zaś – kobiety. Do czynników społecznych należą te, które pozwalają na pojawienie się relacji społecznych np. szkoła, sąsiedztwo i miejsce pracy. Pewne cechy warunków i relacji społecznych mogą zwiększać ryzyko wystąpienia przemocy. Czynniki relacyjne dotyczą związków i relacji danej osoby z członkami rodziny, przyjaciółmi, partnerami. Do czynników socjologicznych zalicza się takie, które tworzą klimat do powstawania przemocy, (np. dostępność broni, normy kulturowe i społeczne) oraz czynniki związane ze zdrowiem, polityką ekonomiczną, społeczną i edukacyjną państwa.

Przemoc domowa jest jedną z najczęstszych dysfunkcji społecznych prowadzącą do występowania chorób psychosomatycznych. Do najbardziej znamienitych objawów emocjonalnych, chorobowych i społecznych doświadczania przemocy domowej należą:

- poważne obrażenia ciała, kalectwo, choroby somatyczne (np. bóle głowy, żołądka),
- wyuczona bezradność (bierne znoszenie zachowań krzywdzących),
- wzmożone napięcie emocjonalne, impulsywność,
- zaburzenia depresyjne: obniżony nastrój, emocjonalne ośpienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości, stany lękowe, płaczliwość, próby samobójcze;
- zaburzenia lękowe: lęk przed podjęciem działania, przed krytyką, przed odrzuceniem; nieufność do otoczenia i brak umiejętności nawiązywania kontaktów społecznych; z zaburzeniami lękowymi często współwystępują zaburzenia odżywiania, depresje, uzależnienia;
- zaburzenia adaptacyjne w pokonywaniu codziennych trudności;
- uzależnienia (od alkoholu, narkotyków, leków uspokajających) będące próbą złagodzenia odczuwanego bólu psychicznego i fizycznego;
- próby samobójcze.

Do najczęstszych skutków stosowania przemocy domowej zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

Skutki indywidualne:

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność. W przypadku dzieci, ofiar przemocy, skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienia, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa, mogą doznawać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy to osób, które opuściły zakład karny.

Skutki społeczne:

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi emocjami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi, zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Skutki ekonomiczne:

Przemoc domowa niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy domowej:

- policja - wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka;

- służba zdrowia - leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych- ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach;

- pomoc społeczna - zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie placówek opiekuńczo wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków

interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy;

- edukacja - zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii;

- prokuratura i sąd (karny i rodzinny) - prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów;

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych - zwolnienia lekarskie i renty;

- pracodawcy - gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie;

IV. Skala przemocy w świetle badań ogólnopolskich oraz diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Gzy

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Warto przy tym pamiętać, że jest to bardzo wrażliwy temat i ludzie nierzadko boją się lub wstydzą przyznać, że dotyczy ich bezpośrednio. Z policyjnych danych wynika, że przemoc domowa to nadal poważny problem społeczny. Tylko w ub. roku funkcjonariusze w kraju wypełnili łącznie ponad 61 tys. formularzy "Niebieska Karta". Policja przypomina, że ofiary przemocy mogą uzyskać pomoc, a sprawca powinien ponieść odpowiedzialność. W ubiegłym roku funkcjonariusze w kraju wypełnili łącznie 61645 formularzy "Niebieska Karta – A". Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 71631, z czego 51935 stanowiły kobiety, 10982 osoby małoletnie, zaś 8714 mężczyźni.

W 2021 roku dane były zbliżone; formularzy "Niebieska Karta – A" wypełniono ogółem 64250. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 75761, w tym 55112 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 11129, a mężczyźni 9520.

Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta – A" wynosiła ogółem 77808; a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia (przemoc rówieśnicza, przemoc ze strony bliskich dorosłych, przestępstwa konwencjonalne, obciążające doświadczenia seksualne, wiktymizacja pośrednia, wykorzystywanie seksualne, zaniedbanie fizyczne), przemocy ze strony bliskich dorosłych doświadczyło 41%, a świadkami przemocy domowej było 15% badanych uczniów.

Doświadczenie przemocy domowej niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z raportu Rzecznika Praw Dziecka z 2017 r. wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21% społeczeństwa. Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się

świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy domowej. W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej), przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy domowej lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

W celu prawidłowego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Gzy, z uwzględnieniem problemu przemocy domowej. Liczba mieszkańców gminy Gzy na dzień 31.12.2022 roku wyniosła 3697 w tym w wieku produkcyjnym 2 991 mieszkańców. W pracach nad przygotowaniem programu Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzach współpracował z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gzach, Zespołem Interdyscyplinarnym, policją, szkołami z terenu gminy. Podstawą do opracowania diagnozy występowania przemocy były obserwacje pracowników socjalnych, informacje uzyskane od członków rodziny podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych. Ponadto informacje od GKRPAiPN na temat liczby wpływających wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego, ilość zakładanych przez policję procedur „Niebieskiej Karty” w ostatnich latach oraz informacje od nauczycieli, pedagogów dotyczące problemów przemocy rówieśniczej, zwłaszcza na terenie placówek szkolnych. Ważnym elementem oceny istniejących na terenie gminy problemów była diagnoza problemów społecznych. Badanie miało na celu zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Dotyczyło następujących problemów: alkoholizmu, narkomanii, niktynizmu, bezrobocia, przemocy, ubóstwa. Diagnoza została opracowana przez Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji w Krakowie. W diagnozie przeprowadzonej na przełomie września i października 2021 roku wzięło udział 264 osoby (100 mieszkańców, 154 uczniów z trzech szkół podstawowych a także 10 sprzedawców alkoholu). Celem diagnozy było przedstawienie wybranych problemów społecznych w odniesieniu do opinii dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

W przypadku przemocy w rodzinie, dorośli mieszkańcy przyznają, że zdarza się, iż zostają oni osobą doświadczającą przemocy (20,00%). Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości, organizowanie lokalnych kampanii społecznych, aby przekazać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy by mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.

Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów (głównie w oparciu o dane zawarte w wywiadach środowiskowych) wynika, że występowanie zjawiska przemocy na przestrzeni ostatnich lat stało się tematem, o którym mówi się coraz częściej. Jednak jest to nadal temat wstydlivy dla rodziny, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych, połączonych z bezpośrednią przemocą fizyczną.

Stosowaniu przemocy wobec domowników często towarzyszy nadużywanie alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe. Z rozeznania środowiska wynika, że na terenie gminy Gzy ilość nadużywających alkoholu waha się w granicach 35-40 osób, z czego większość pije w sposób szkodliwy dla zdrowia, około 15 osób może być uzależnionych, część z nich była zgłaszana przez członków rodziny, pracowników socjalnych, kuratora do GKRPAiPN. Przeważająca większość osób pijących to mężczyźni.

Kilkanaście osób uzależnionych i współuzależnionych zgłosiło się w 2022 roku do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Gzach.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła na gminę obowiązek stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy domowej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zespół decyduje o podjęciu interwencji w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty i powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu podjęcia działań w indywidualnych przypadkach. Podstawowym celem Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy diagnostyczno-pomocowej jest wsparcie i pomoc osobie doznającej przemocy domowej. Rolą grupy jest zmotywowanie osoby stosującej przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, udziału w programach dla osób uzależnionych od alkoholu.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie od 2018 r. do 2022 r. otrzymał : 21 Niebieskich Kart od poniższych podmiotów:

Podmiot/Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Policja	3	7	4	2	5
GOPS	0	3	0	0	0
Służba Zdrowia	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0	0

Liczba osób w 2022 roku w gminie Gzy, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową wynosiła 12.

Liczba osób w 2022 roku w gminie Gzy, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc wynosiła 5.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy Gzy w związku z występowaniem przemocy ukrytej czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

V. Adresaci programu

Cele programu i ich realizacja oraz działania zaplanowane do realizacji w ramach tego Programu mają służyć ochronie rodzin zagrożonych przemocą oraz poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy. Aby skutecznie zapobiegać problemowi przemocy i niwelować patologiczne zachowania przemocowe, należy zbudować wielopoziomowy, spójny system pomocy dla rodzin uwikłanych w przemoc, którego fundamentem będzie aktywizacja zasobów lokalnych. Program kierowany jest również do osób zajmujących się udzielaniem pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, jak również do sprawców przemocy.

Zgodnie z założeniami Program kierowany jest do:

- 1) osób doznających przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów pozostających w związkach nieformalnych, osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych;
- 2) osób stosujących przemoc domową;
- 3) świadków przemocy domowej;

- 4) pracowników instytucji i służb zajmujących się profesjonalnie udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy;
 5) społeczności lokalnej.

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT to efektywna metoda, która pozwala zidentyfikować słabe, silne strony oraz szanse i zagrożenia, jakie stoją przed instytucją w obliczu występującego problemu.

Mocne strony	Słabe strony
<p>-kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne nagłaśniające problem przemocy, -zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki, -zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gzach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gzach, Oświaty, Policji, oraz Ośrodka Zdrowia w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy, -zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, -podjęcie pracy z kuratorem sądowym, -doświadczenia, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc, -organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.</p>	<p>-brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy, -zbyt mała dostępność do specjalistów: psychologa, terapeuty rodzinnego, mediatora, -zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy, -brak zainteresowania programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc domową, -brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych, -niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>-zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, -wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym,</p>	<p>-brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, -zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu,</p>
<p>-zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy, -zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej, -stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, -możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach konkursów i funduszy unijnych.</p>	<p>-brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, -niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, -zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagających.</p>

VII. Cele programu – harmonogram działań

Głównym celem niniejszego Programu jest ograniczanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Gzy, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizowanie poniżej wskazanych celów szczegółowych:

Cel 1. Wsparcie rodzin, w których diagnozowana jest przemoc.

Sposoby realizacji celu szczegółowego nr 1:

- a) prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których diagnozowana jest przemoc,
- b) udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej rodzinom dotkniętym przemocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzy,
- c) prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw,
- d) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy domowej,
- e) podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą domową.

Cel 2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej

Sposoby realizacji celu szczegółowego nr 2:

- a) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy,
- b) promowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- c) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- d) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- e) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy.

Cel 3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiarom przemocy domowej

Sposoby realizacji celu szczegółowego nr 3:

- a) zapewnienie ofiarom przemocy domowej wsparcia przez psychologa,
- b) udzielenie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą,
- c) rozpowszechnienie telefonu zaufania: Niebieska Linia,
- d) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”,
- e) prowadzenie działań interwencyjnych w związku ze zgłoszeniem przemocy domowej,
- f) praca socjalna prowadzona przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w rodzinach uwikłanych w różnego rodzaju konflikty.

Cel 4. Podniesienie kwalifikacji pracowników instytucji i organizacji w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej.

Sposoby realizacji celu szczegółowego nr 4:

- a) organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy domowej
- b) działania Zespołu Interdyscyplinarnego nakierowane na rozwijanie i umacnianie współpracy różnych instytucji w zakresie rozpoznawania przemocy oraz podejmowanie działań mających na celu jej zatrzymanie.

Harmonogram działań w ramach programu:

Lp.	Cel	Zadania/działania	Podział odpowiedzialny/realizatorzy	Wskaźniki	Mierniki	Efekty podejmowanych działań	Termin realizacji
1.	Wsparcie rodzin, w których diagnozowana jest przemoc.	Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których diagnozowana jest przemoc; Udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej rodzinom dotkniętym przemocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzach; Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw; Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w rodzinie; Podejmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzach, Zespół Interdyscyplinarny Policja, terapeuta do spraw uzależnień	-Liczba rodzin w których prowadzono pracę socjalną z powodu przemocy; -Liczba rodzin dotkniętych przemocą, którym udzielano pomocy finansowej ; -Ilość osób poinformowanych o uprawnieniach osób doznających przemocy; -Liczba osób, które zostaną skierowane do udziału w Programie Korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc; -Ilość osób, którym udzielono pomocy z powodu przemocy;	- 6 osób - 6 rodzin -6 osób -3 osoby - 10 osób	Stosowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy; Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinie Poprawa bezpieczeństwa rodzin Poprawa warunków rozwojowych dzieci i młodzieży	na bieżąco 2023-2027
2.	Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy; Pronowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy; Prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych, internecie; Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne; Dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy.	Jednostki oświatowe, GOPS w Gzach, ZI (dystrybucja ulotek) , biblioteka	-Liczba kampanii społecznych przeprowadzonych na terenie gminy -Liczba dzieci i młodzieży objętych zajęciami profilaktycznymi i alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego -Liczba rozdysponowanych ulotek	-1 kampania -200 uczestników - 100 sztuk	Zmiana postaw społeczności lokalnej; Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowanie w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy w rodzinie;	-Kampania wrzesień 2025, wydruk ulotek sierpień 2025, dystrybucja ulotek wrzesień 2025 -zajęcia dla dzieci w szkołach II półrocze 2024, w kolejnych latach IV kwartał każdego roku
3.	Zwiększenie pomocy i ochrony ofiarom przemocy w rodzinie.	Zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie wsparcia przez psychologa. Udzielenie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą; Rozpowszechnienie telefonu zaufania : Niebieska Linia; Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”; Prowadzenie działań interwencyjnych w związku ze zgłoszeniem przemocy domowej; Praca socjalna prowadzona przez	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja	-Liczba osób, którym udzielono wsparcia psychologicznego -Liczba osób, którym udzielano informacji o bezpiecznym schronieniu -Liczba kolportowanych ulotek, informacji o numerze telefonu zaufania ; -Liczba „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego; -Liczba wdrożonych procedur „Niebieskiej Karty”, liczba spotkań Grup Diagnostyczno-Pomocowych; -Liczba udzielanych świadczeń w postaci pracy socjalnej z rodzinami, gdzie występują konflikty;	- 10 osób - 3 osoby - 40 sztuk -6 NK -6 NK -12 spotkań -10 świadczeń	Poszerzenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy. Poprawa dostępu do informacji Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie	- porady terapeutyczne ds. uzależnień w punkcie konsultacyjno-informacyjnym w Gzach co dwa tygodnie, porady prawne i mediacje co tydzień, praca socjalna na bieżąco wg potrzeb

		pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w rodzinach uwikłanych w różnego rodzaju konflikty.					
4.	Podniesienie kwalifikacji pracowników instytucji i organizacji w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej.	Organizowanie szkoleń dla osób zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy w rodzinie; Działania Zespołu Interdyscyplinarnego nakierowane na rozwijanie i umacnianie współpracy różnych instytucji w zakresie rozpoznawania przemocy oraz podejmowanie działań mających na celu jej zatrzymanie.	Zespół Interdyscyplinarny	-Liczba zorganizowanych szkoleń; -Ilość przeszkolonych osób; -Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, grup Diagnostyczno-Pomocowych(liczba partnerów współpracy);	-3 szkolenia -11 osób -6 posiedzeń zespołu - 12 posiedzeń GDP	Wzrost liczby osób zajmujących się profesjonalnie pomocą ofiarom i sprawcom przemocy; Zaangażowanie przedstawicieli wszystkich instytucji niezbędnych do udzielania pomocy rodzinie dotkniętych przemocą domową;	Szkolenie osób zajmujących się pracą z ofiarami i sprawcami przemocy domowej - drugie półrocze 2024 roku oraz drugie półrocze 2025
5.	Monitorowanie i ewaluacja programu	Rejestrowanie przypadków przemocy domowej. Sporządzanie rocznego sprawozdania na temat zarejestrowanych przypadków przemocy w oparciu o prowadzoną i dostępną dokumentację.	Zespół Interdyscyplinarny Policja Ochrona Zdrowia Oświata GKPA i PN	Dane uzyskane od realizatorów programu pozwalające na oszacowanie skali zjawiska przemocy na terenie gminy; -Ilość zarejestrowanych przypadków przemocy domowej w ciągu roku;	- 5 przypadków	Szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie; Minimalizowanie przypadków przemocy domowej;	Corocznie w terminach do 31 marca roku następnego

VIII. Przewidywane efekty

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027 związany jest z realizowaniem ustawowych zapisów, którego celem jest minimalizowanie skali zjawiska przemocy domowej oraz jej skutków. Program ten zakłada konieczność podejmowania aktywnych i kompleksowych działań skoncentrowanych w równej mierze na przeciwdziałaniu przemocy, ochronie ofiar przemocy jak i oddziaływaniach na osoby, które przyjmują postawy agresywne i wykazują zachowania przemocowe.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom, rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- 1) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą;
- 4) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy;
- 5) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 6) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc

IX. Realizatorzy programu

- Urząd Gminy w Gzach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzach
- Zespół Interdyscyplinarny w Gzach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gzach
- Policja
- Placówki Opieki Zdrowotnej
- Placówki oświatowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk
- Sąd Rejonowy w Pułtusk.

X. Finansowanie Programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027 będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Gzy, środków pozyskiwanych z innych źródeł oraz środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

XI. Monitoring i ewaluacja Programu

Stały coroczny monitoring i ewaluacja Programu mają na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy domowej.

Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy domowej, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować przepadki przemocy domowej, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie. Program poddawany będzie ewaluacji corocznie w terminie do dnia 31 marca roku następnego poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę jakościową i ilościową a z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne wg następujących wskaźników:

- a) liczba osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy domowej,
- b) liczba osób objętych pracą socjalną,
- c) liczba przeprowadzonych interwencji,
- d) liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”,
- e) liczba osób skierowanych na leczenie w kierunku uzależnienia,
- f) liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- g) liczba osób w rodzinach objętych oddziaływaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- h) liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta”,
- i) liczba wydanych broszur, ulotek, przygotowanych plakatów,
- j) liczba zorganizowanych spotkań, pogadanek, warsztatów,
- k) liczba osób skierowanych do psychologa, terapeuty d/s uzależnień
- l) liczba przeszkolonych osób zajmujących się pomocą osobom doświadczającym przemocy domowej,

Ewaluację Programu prowadzi będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gzach we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi program. Osobą odpowiedzialną za koordynowanie programu jest

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

XII. Zagrożenia dla realizacji programu

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego;
- brak działań wolontariackich na terenie gminy;
- słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin;
- negatywne wzorce zachowań społecznych;
- stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej;
- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy;
- brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej umożliwiającej skuteczne odizolowanie agresora;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- alkoholizm w rodzinach.

XIII. Podsumowanie

Intencją tego programu jest dążenie do integracji i aktywizacji specjalistów i instytucji w obrębie poszczególnych jego zadań w celu skuteczniejszej i kompleksowej pomocy ofiarom z jednoczesnym, pakietem działań, adresowanych do sprawców. Problemu przemocy domowej nie rozwiąże się w wyniku jednostronnie podjętych działań, np. tylko spotkań z psychologiem lub prawnikiem czy też odseparowaniem sprawcy przemocy.

Zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej powinno opierać się na:

- a) interdyscyplinarności działań instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem i zapobieganiem problemowi przemocy,
- b) informowaniu społeczeństwa,
- c) profesjonalizmie osób pomagających,
- d) stałym podnoszeniu kwalifikacji pracowników realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej

W pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, jest niezwykle istotne, aby interwencja pociągała za sobą dalsze działania; ważne jest aby odpowiednie służby i instytucje podejmowały dalsze kroki i jak najszybciej, zmierzające do trwałego zatrzymania przemocy. Celem pomocy w kryzysie jest rozpoznawanie najpilniejszych potrzeb rodziny (np. zdrowotnych, bytowych, prawnych, psychologicznych, itp.), pomoc w ich zaspokajaniu, oraz budowanie systemu wsparcia dla tej rodziny- zgodnie z potrzebami, w oparciu o odpowiednie służby i instytucje. Pomoc i wsparcie w przypadku przemocy domowej wymaga współpracy wielu służb i specjalistów.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Jacek Barkała